

NK - 2239/1662/11

PROTOKOL
ze závěrečného hodnocení výzkumného záměru
Ministerstva kultury za rok 2010

Identifikační kód projektu: *MK00002322102*
Název projektu: *Budování vzájemně kompatibilních informačních systémů pro přístup k heterogenním informačním zdrojům a jejich zastřešení prostřednictvím Jednotné informační brány*
Příjemce: *Národní knihovna České republiky*
Osoba odpovědná za odb. úroveň projektu: *PhDr. Bohdana Stoklasová*

K výzkumnému záměru byly vypracovány dva oponentní posudky (Ing. Bohdan Šmilauer, PhDr. Ondřej Fabián). Řešení bylo posouzeno hodnotící komisí MK pro hodnocení návrhů nebo výsledků výzkumných záměrů z oblasti knihoven na jednání dne 28. 4. 2011, kterému předsedal Ing. Martin Svoboda.

Na základě rozhodnutí MK o poskytnutí institucionální podpory na výše uvedený výzkumný záměr ze dne 30. 1. 2004, č.j. 3188/2004, ve znění dalších rozhodnutí MK o poskytnutí institucionální podpory vydaných v letech 2005 až 2010, činily celkové uznané náklady výzkumného záměru 132.432.000 Kč, z toho celková výše podpory poskytovatele 10.541.000 Kč (neinvestiční dotace: 8.623.000 Kč, investiční dotace: 1.918.000 Kč), z toho v roce 2004 bylo poskytnuto 1.227.000 Kč, v r. 2005 1.290.000 Kč, v r. 2006 1.418.000 Kč, v r. 2007 1.622.000 Kč, v r. 2008 1.705.000 Kč, v r. 2009 1.904.000 Kč a v r. 2010 1.375.000 Kč. Tyto finanční prostředky byly vyčerpány beze zbytku a vynaloženy účelně a efektivně v souladu se zmíněnými rozhodnutími.

Uživací a vlastnická práva k výsledkům výzkumného záměru byla upravena smlouvou o využití výsledků mezi Ministerstvem kultury a Národní knihovnou ČR ze dne 18. 10. 2007.

Cíle výzkumného záměru byly původně stanoveny takto: 1. Zajištění trvalé dostupnosti domácích i zahraničních heterogenních informačních zdrojů včetně vyhodnocování a koordinace jejich využití. 2. Koordinace jmenného zpracování a zpřístupnění heterogenních informačních zdrojů s ohledem na mezinárodní kontext v oblasti metadat, formátů a katalogizačních pravidel. 3. Optimalizace věcného zpřístupnění dokumentů s ohledem na integraci v mezinárodním kontextu (řešení otázek kombinace vyhledávání v plných textech a řízených slovnících, konkordance klasifikací, aplikace metody konspektu.) 4. Optimalizace využití heterogenních informačních zdrojů prostřednictvím jejich integrace v rámci Jednotné informační brány (problematika jednotného prostředí, jednotného kladení dotazů a výstupů, vlastního prostředí, přidaných služeb.) 5. Budování digitálních depozitních knihoven s ohledem na možnost jejich integrace v rámci Jednotné informační brány a nadnárodních portálů. Ministerstvo kultury na základě doporučení hodnotící komise ze dne 26. 1. 2007 rozhodlo o zastavení řešení dílčích cílů 1. a 2., jejichž výsledky neměly dostatečnou hodnotu pro oblast výzkumu a vývoje, a přesměrování finančních a řešitelských kapacit na řešení cílů 3., 4. a 5. Na základě žádosti příjemce ze dne 23. 2. 2010 MK rozhodlo, že v r. 2010 se výzkumný záměr zaměří především na dílčí cíl 5. jako klíčový pro další rozvoj výzkumné organizace, jehož realizace může v budoucnu generovat významné výsledky výzkumu a vývoje. K výslednému hodnocení byla předložena závěrečná zpráva zpracovaná dle požadavků poskytovatele včetně vyúčtování.

Široce pojatý výzkumný záměr v sobě integroval aktivity v několika oblastech. Za účelem zajištění trvalé dostupnosti heterogenních informačních zdrojů se NK ČR podílela na koordinaci nákupu elektronických informačních zdrojů financovaného v rámci různých projektů, vytváření konsorcií, zajištění vzdáleného přístupu k těmto zdrojům a vyhodnocování jejich dostupnosti. V rámci koordinace jmenného zpracování a zpřístupnění heterogenních informačních zdrojů v mezinárodním kontextu byl sledován vývoj existujících standardů pro jmenné zpracování, vyvíjeny standardy nové a do českých podmínek implementovány standardy mezinárodní. K souvisejícím úkolům patřil též rozvoj kooperačního systému článkové bibliografie (databáze ANL). Od r. 2007 bylo rozhodnuto o zastavení financování výše uvedených aktivit z tohoto výzkumného záměru. Těžiště se přesunulo do oblasti optimalizace věcného zpřístupnění dokumentů, i zde za implementace mezinárodních standardů. Za významné výstupy lze považovat věcné authority on-line a vytvořenou

tematickou mapu fondů, vycházející z aplikace metody Konspektu. Další cíl optimalizace využití heterogenních informačních zdrojů prostřednictvím jejich integrace v rámci národního portálu byl naplňován vývojem nového uživatelského rozhraní JIB, založené na kvalitním technologickém řešení (systém MetaLib a SFX). Mezi prohledatelné zdroje byla začleněna digitální knihovna Kramerius a WebArchiv, vzniklo pět oborových informačních bran (KIV, MUS, ART, TECH, IRES), rozvoj dalších tematických bran však stagnuje. Stěžejní výsledky vznikly v oblasti budování digitálních deponitních knihoven s ohledem na možnost jejich integrace v rámci JIB a nadnárodních portálů. Resolver URN:NBN a fulltextové vyhledávání přes SRU/SRW přispěly k identifikaci digitálních dokumentů a zlepšení kvality vyhledávacího procesu. Přínos výzkumného záměru spočívá zejména ve vytvoření podmínek pro zahájení systematické digitalizace knihovnických fondů v ČR v rámci projektu IOP - Národní digitální knihovna a budování digitálních knihoven.

Výsledky výzkumného záměru schválené hodnotící komisí:

Rok uplatnění 2006:

- Czech Digital Library (D - článek ve sborníku)
- Conspectus method used for collections mapping and structuring of portals in Czech libraries (J - článek v odborném periodiku)
- Dlouhodobé uchování a zpřístupnění digitálních dokumentů v Evropě (J - článek v odborném periodiku)
- Perspektivy důvěryhodného digitálního úložiště v rámci Národní digitální knihovny (J - článek v odborném periodiku)
- Portálové řešení pro univerzální portály (S - prototyp)
- Tematická mapa fondů (S - prototyp)

Rok uplatnění 2007:

- Dotazování v přirozeném jazyce (B - odborná kniha)
- Nové směry v dlouhodobém uchování dokumentů v mezinárodním kontextu (D - článek ve sborníku)
- Strategies and approaches to building thematic collections in WebArchiv (D - článek ve sborníku)

Rok uplatnění 2008:

- Ochrana digitálního kulturního dědictví v Evropě a v České republice (D - článek ve sborníku)

Rok uplatnění 2009:

- SRU/SRW rozhraní pro vyhledávání nad fulltextovým indexem (Z - poloprovoz)

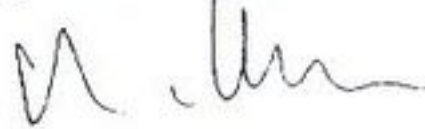
Rok uplatnění 2010:

- Dlouhodobá ochrana digitálních dokumentů (B - odborná kniha)
- Czech National Digital Library and long-term preservation issues (D - článek ve sborníku)
- Budování důvěryhodného systému trvalé identifikace digitálních dokumentů (J - článek v odborném periodiku)
- Brána SRU/SRW-OpenSearch pro vyhledávání nad fulltextovým indexem (Z - poloprovoz)
- Resolver URN:NBN (Z - poloprovoz)

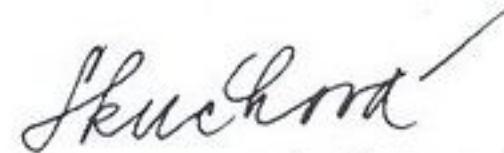
Z předloženého a následné rozpravy vyplynulo, že v letech 2004-2010 bylo dosaženo cílů výzkumného záměru a předpokládaných výsledků za dodržení časového i věcného postupu řešení. Hodnotící komise doporučila poskytovateli výsledky výzkumného záměru přijmout.

V Praze dne 4. 7. 2011

Ing. Martin Svoboda,
předseda hodnotící komise MK pro hodnocení návrhů
nebo výsledků výzkumných záměrů z oblasti knihoven

Mgr. Blanka Skučková,
vedoucí samostatného oddělení literatury a knihoven MK ČR

Na vědomí: - 9. 08. 2011